

Läkartidningen

Organ för Sveriges läkarförbund
 Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40

Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
 08-20 74 35 (annonser)
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
 annonser@lakartidningen.se
 fornamn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
 Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
 Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
 Karin Bergqvist 08-790 34 91

Medicinsk redaktionschef
 Stefan Johansson (pediatrik) 08-790 34 87

Webbchef
 Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonstdirektör
 Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
 Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
 Anne Brynolf (studentredaktör)
 Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent
 (psykiatri)
 Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
 Anders Håkansson, professor (allmänmedicin)
 Lena Marions, docent (obstetrik och
 gynekologi)
 Louis Riddez, docent (kirurgi)
 Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
 Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
 Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
 Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
 Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
 Mats Kardell (IT) 08-790 33 38

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
 Miki Agerberg (reporter, vik) 08-790 34 62
 Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
 Doris Francki (medicinsk redigering)
 08-790 34 67
 Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
 Sara Holfve (AD, tjänstledig)
 Jarl Holmén (medicinsk terminologi,
 korrektur) 08-790 34 64
 Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
 Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
 Ewa Knutsson (medicinsk redigering)
 08-790 34 83
 Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
 Michael Lövtrup (reporter) 08-790 35 26
 Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
 Madeleine Ramberg Sundström (redigering)
 08-790 34 82
 Birgit Wilhelmson (medicinsk redigering)
 08-790 34 94
 Helena Åberg (redigering, vik) 08-790 34 63

Marknads- och annonsavdelning
 Britt-Marie Aronsson (annonsskoordinator)
 08-790 34 95
 Irene Balsam (annonsservice) 08-790 34 90
 Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
 Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
 Vivian Streng (annonsservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
 Hélène Engström 08-790 33 41
 pren@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
 Håkan Wittgren (VD)

TS-kontrollerad upplaga: 40 400 ex
ISSN: 0023-7205
 Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

LEDARE

2335 Lång kö till AT-tjänst *Lena Ekelius*

Karolinska i Huddinge riskerar vite

REFLEXION

2332 Jämförelser över Östersjön
Jan Östergren

LT DEBATT

2336 Läkarkåren måste själv sätta
 dagordningen för sjukvården
Åke Andrén-Sandberg

2337 Apropå! En intervju med regeringens utredare
Toivo Heinsoo En enda läkemedelskom-
 mitté – ett okunnigt förslag *Lars Lööf*

AKTUELLT

2340 AT-rankning visar på läkare i
 utanförskap

2341 »I Ljungby känner många läkare
 ett handledaransvar«

2342 Sollefteå i botten

2343 Landstinget riskerar vite för
 överbeläggning på Huddinge

Influensavaccin testas i Sverige

2344 Psykiatrer underkänner KBT-
 rekommendation

Regler ses över efter anmälan om
 dataintrång

MEDICINSK KOMMENTAR

2346 Psykisk ohälsa vanligt bland
 läkare. Men att söka hjälp för stress och
 psykiska problem är inte alltid helt lätt
Marie Dahlin, Bo Runeson

NYA RÖN

2348 Underläkaren – en utsatt kugge
 i vårdmaskineriet *Reet Arnman*

Manlig omskärelse skyddade inte
 kvinnan mot HIV-överföring
Anders Hansen

2349 Koffein bromsar alzheimer
Anders Hansen

AKTUELLT Linda Nilsson har nyligen börjat
 AT-medicinblocket på Ljungby lasarett,
 som toppar årets Sylf-lista. Sidan 2341

Nioåringar kan lära sig hjärt-lung-
 räddning *Anders Hansen*

2350 Diabetes typ 1 ökar dramatiskt
 hos barn i Europa *Gisela Dahlquist*

Bättre cancerprognos med ASA
Anders Hansen

KLINIK OCH VETENSKAP

2351 Originalstudie Ansträngningsastma
 kan vara laryngeal obstruktion
 Inte ovanligt bland unga idrottare –
 viktigt undvika felbehandling
*Leif Nordang, Staffan Morén, Henrik M
 Johansson, Ewa Wenngren, Lennart Nordvall*

2354 Originalstudie AT-provets resultat
 varierar beroende på studieort och
 ålder. Analys av proven åren 1995–2008
*Jan Östergren, Charlotte Kaviani, Tonje
 Thorvaldsen, Margareta Krook-Brandt,
 Lars-Owe Dahlgren*

2357 Originalstudie Bra immunsvaret av

Laryngeal obstruktion är inte helt ovanligt
 bland unga idrottare, framför allt i idrotter
 med höga konditionskrav. Risken finns dock
 att tillståndet förväxlas med ansträngnings-
 astma och därmed felbehandlas.

Foto: Grady Reese/Scanpix. Lilla bilden, Hans Rutberg. Foto: Carolina Byrmo

vaccination mot difteri, stelkramp och kikhosta i årskurs 4. Lokala reaktioner mycket vanliga – och förväntade

Lennart Nilsson, Rose-Marie Carlsson, Hans Olof Hallander, Margaretha Ljungman, Mårten Hallberg, Jann Storsaeter

2362 Klinisk översikt Högteknologi revolutionerar kranioaxillofacial kirurgi. Datarnavigation ger bättre precision och färre komplikationer

Payam Farzad, Elias Messo, Jan-Michael Hirsch

2366 Utbildning och forskning Verktyg för mer konstruktiv återkoppling vid klinisk handledning. Feedbackverktyg prövat på studeenter och handledare i pilotstudie

Bonnie Bengtsson, Sari Ponzer

2370 Rapport Hjärtkirurgi i Sudan. Erfarenheter från högspecialiserat centrum i regi av italiensk hjälporganisation

Dan Lindblom

LÄKEMEDELSFRÅGAN

2374 Leverbiverkningar av allopurinol

PATIENTSÄKERHET

2376 Mannen som gav patientsäkerheten ett ansikte

DEBATT OCH BREV

2380 Hälsodataregistren nödvändiga för uppföljning av kvaliteten i sjukvår-

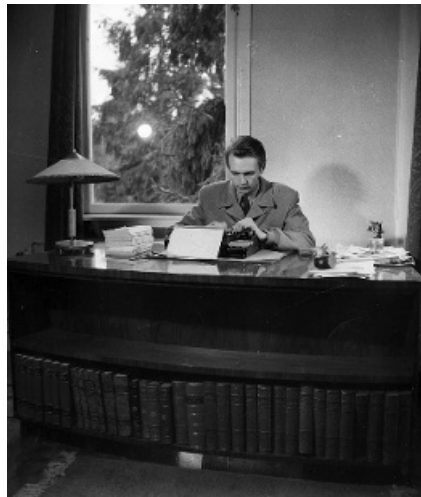

Foto: Scanpix

KULTUR Självmordet är ett centralt tema i Stig Dagermans romaner – de fyra han hann publicera innan han själv tog sitt liv 1954, bara 31 år gammal. Sidan 2385

den! *Max Köster, Rickard Ljung, Anders Åberg, Mona Heurgren*

2381 Behandlingen av »vocal cord dysfunction«: Information och andningsträning, inte kirurgi *Gunnar Björck, Ulrika Nygren, Helena Bergström, Gunilla Hedlin*

Replik: Kliniska studier av olika behandlingsalternativ är väl motive-

rade *Leif Nordang, Lennart Nordvall*
2382 Om cefuroximets vara eller icke vara *Bengt Gårdlund, Mats Kalin*

2383 Replik: Cefalosporinerna bör ersättas med smalare och mer riktad behandling *Håkan Hanberger, Inga Odholt, Christian G Giske, Gunnar Kahlmeter*

2384 Läkemedelskommittéernas informationsblad behövs *Kerstin Hulter Åsberg*

KULTUR

2385 »I livet sover döden och i döden livet«. Självmordets gåta – exemplet Stig Dagerman *Lars Sjöstrand*

2389 LEDIGA TJÄNSTER

2392 PLATSANNONSER

2416 MEDDELANDEN

2418 INFORMATION FRÅN LÄKARFÖRBUNDET

W Artiklar märkta med W-sigillet har varit förhandspublicerade på lakartidningen.se

R Artiklar märkta med R-sigillet har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab av 220 fasta och 350 extraordinarie vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

REFLEXION

Jämförelser över Östersjön

Nyss hemkommen från en kort resa till Tallinn läser jag att Socialstyrelsen och Arbetsmiljöverket riktar hård kritik mot Karolinska universitetssjukhuset i Huddinge. »Överbeläggningar betraktas som normalt. Det är oacceptabla förhållanden som återverkar allvarligt på patientsäkerheten«, säger Lars-Erik Holm, generaldirektör på Socialstyrelsen.

Visst finns det brister i svensk sjukvård som behöver åtgärdas, men vi har det ändå gott ställt jämfört med situationen på andra sidan Östersjön. Den ekonomiska krisen har slagit hårt mot baltländerna, och även om Estland klarat sig bättre än Lettland och Litauen står man inför krav på besparingar om 20–25 procent i budgeten för nästa år på Tallinns största sjukhus. Detta sjukhus svarar för den specialiserade vården för drygt hälften av Estlands befolkning (750 000 invånare).

Det var intressant att jämföra ekonomin med den på Karolinska universitetssjukhuset.

De totala kostnaderna är drygt 10 gånger högre på Karolinska. Medan 35 procent av utgifterna i Tallinn utgörs av material och läkemedel utgör denna andel på Karolinska endast 15 procent (2008 års bokslut). För att klara besparingskraven i Tallinn krävs hårda prioriteringar när det gäller till exempel läkemedelsanvändning.

Standarden på utrustning och medicinskt kunnande är hög även i Tallinn men lokalerna är trånga och delvis slitna. När jag jämför med ett besök i Riga för 15 år sedan är nivån i Tallinn nu år 2009 dock betydligt högre. Med den mycket högre ekonomiska allmänna standard vi har i Sverige borde de brister som nu påtalas inte behöva finnas hos oss. Genom vettiga prioriteringar och en god organisation kan man lösa problemen. Att ge hela lösningen finns varken plats eller förmåga till – men min uppfattning är att det går om man vill! ■

»Genom vettiga prioriteringar och en god organisation kan man lösa problemen.«

Jan Östergren
medicinsk
huvudredaktör

jan.ostergren@lakartidningen.se